

A woman with long blonde hair, wearing a white lace dress and a braided headband, stands in a field of wildflowers. She is looking upwards and to the left. The background is a soft-focus field of yellow and white flowers.

Roman

Famke

Ze doorkruist het land om
het geluk te vinden

MARY SCHOON

FAMKE

Eerder verschenen van Mary Schoon bij
Uitgeverij Zomer & Keuning:

De liefde achterna
Bang hart
Belofte aan een moeder

Tilly Tod-trilogie:
Tilly Tod
Mijn naam is Suzan Brand
Zij van Keijzer

Mary Schoon

Famke

Z&K

Uitgeverij Zomer & Keuning

Met dank aan imker Piet van der Molen en de binnenschippers
van het pont Akersloot voor hun informatie.

ISBN 9789401911092
ISBN e-book 9789401911108
NUR 344

© 2017 Uitgeverij Zomer & Keuning
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht

Omslagontwerp Liesbeth Thomas, t4design

www.maryschoon.com
www.zomerenkeuning.nl

Alle rechten voorbehouden

1

Makkum, 1 juni 1953

Dit dagboek heb ik gekregen voor mijn zeventiende verjaardag van Sjors en tante Ike. Ik vond een dagboek altijd iets voor dweperige types, maar dat kon ik toch moeilijk tegen die lieverds zeggen. Sjors en tante Ike wonen naast ons in de boerderij.

Een dagboek dus. Laat ik dan maar beginnen met mijn vroegste herinneringen: ik kroop over de biezen mat in de keuken en ik verbaasde me over de ribbels, die in mijn knieën verschenen. Ik herinner me ook dat ik op een keer niet op het potje wilde; ik liet me eraf rollen, waarna mijn moeder me, ondanks hevig tegenstribbelen, er weer op zette. Ik schopte en kneep haar, want ik was woest. Ze tilde me op en gaf me een pets op mijn billen. Ik schrok me rot. Dat eerste pak slaag vergeet ik nooit meer. Ik rende op blote voeten door het weiland om me bij vader te beklagen. Hij ving me op, zwaaide me lachend omhoog om me op zijn nek te zetten en deed Kobus het paard na.

Wat was het een feest, als er in het voorjaar lammetjes werden geboren. Soms moest er eentje met een flesje worden bijgevoerd, omdat het de zwakste van het stel was.

Iets anders dat ik nooit vergeten ben, is mijn verbazing op de dag dat ik ineens een broertje kreeg. Het was me een raadsel waar hij vandaan kwam, maar ik vond het heerlijk om met hem te knuffelen. Ik smoorde hem bijna, zodat hij alles bij elkaar krijste en moeder hem moest redden uit mijn al te liefdevolle handen. In die tijd ging alle aandacht naar mijn broertje. Ik werd jaloezers en sloop vaak naar tante Ike en Sjors, die me verwenden, omdat ze zelf geen kinderen hadden. Soms mocht ik ook bij hen blijven slapen; ik lag dan in de bedstee in de mooie kamer met

Boender, de herdershond, naast me.

Op een dag kreeg Boender een nestje. Uren kon ik naar de puppy's kijken en met ze spelen. Ik huilde dan ook tranen met tuiten, toen ze na acht weken werden verkocht. Ik was zo kwaad op tante Ike en Sjors dat ik wekenlang niet tegen ze heb gesproken. Ik ga vaak bij Sjors kijken, als hij bij zijn bijenkasten is. Dan krijg ik ook zo'n wit imkerpak aan en een hoed op met een net eromheen.

Imkers moeten lichte kleuren dragen, want anders voelen de bijen zich bedreigd. De honing en andere bijenproducten worden op markten verkocht. Tante Ike draagt klederdracht op zulke dagen, omdat de toeristen dat mooi vinden; Sjors begint niet aan die poppenkast.

Ach, misschien is een dagboek toch wel leuk.

De zon schijnt als Famke in alle vroegte naar Bolsward fietst, waar ze in de keuken van het bejaardenhuis werkt. Vandaag is een speciale dag: de kermis begint. De oudjes uit het tehuis worden vanmiddag extra verwend. Ze krijgen, net als de mensen in de stad, het traditionele heamiel voorgeschoteld. Dit hooimaal is een verbroederingsfeest tussen de boeren en de stadsmensen. Het is een traditie, die nog steeds in ere wordt gehouden en het markeert de afsluiting van lange dagen hooien op het land. Het feestmaal bestaat uit rijst met rozijnen, boerenjongens en brandewijn. Midden in de stad staan lange tafels opgesteld, waar het hooimaal wordt opgediend voor wie maar aan wil schuiven. De belangstelling is zo groot dat je meestal moet wachten op een plaatsje tot een ander is uitgegeten.

Vanmiddag na de afwas gaat Famke samen met haar collega Martje bij het ringsteken kijken en daarna gaan ze de kermis op. Sjors stopte gisteren twee zilveren rijksdaalders in haar hand. Hij kneep zijn ogen samenzweerderig dicht en legde zijn vinger op zijn lippen. Ze zal het geld met Martje delen; zij komt uit een groot gezin en moet haar loonzakje thuis afgeven. Famke zet haar fiets in het rek en gaat het huis binnen. In de keuken schilt Martje al de aardappelen voor morgen. Niemand kan zo snel

schillen als zij. De piepers vliegen letterlijk door haar handen. De rozijnen staan op het aanrecht in de week en de rijst is afgewogen. Famke hangt haar jas aan het haakje, doet een schort voor, knoopt een elastiekje in haar lange, witte haren en begint het brood voor de bewoners te smeren. De lijsten hangen voor haar op het prikbord. Ze moet goed opletten, want een deel van de bewoners moet zich houden aan verschillende diëten.

‘Is Dijkstra er al?’ vraagt ze over haar schouder aan Martje.

‘Ze komt straks, na het overleg met de directrice. Heb je een beetje zin in vanmiddag?’ vraagt haar collega.

‘Ja, echt wel. Jij ook?’ vraagt Famke, terwijl ze een plak kaas in haar mond stopt.

Martje rolt met haar ogen. ‘Ik kan bijna nergens in, want ik heb maar een gulden te besteden.’

Met stralende ogen draait Famke zich om. ‘Ik heb geld gekregen van Sjors, dus we kunnen overal in!’

Martje lacht. ‘Waarom zeg je eigenlijk altijd wel tante Ike en niet oom Sjors?’

Famke likt jam van haar vinger. ‘Dat is gewoonte; mijn moeder zegt het ook zo.’ Ze legt de benodigde boterhammen op de bordjes, dekt ze af met cellofaan en plakt er een naamsticker op. Mevrouw Dijkstra, hun cheffin, komt binnen, mompelt een groet en zet de pannen met water op voor de rijst.

Een paar uur later wordt er opgediend. De bewoners zijn verrukt over het eten en beginnen daarna soezerig van de boerenjongens aan hun middagdutje. Famke en Martje maken snel het werk af en hebben hun jas al aan als hun cheffin binnenkomt. Mevrouw Dijkstra trekt verbaasd haar wenkbrauwen op. ‘Zijn we niet wat aan de vroege kant, dames? Is de vloer al gedweild?’

De meiden trekken een sip gezicht.

‘En is de was gevouwen?’ Mevrouw Dijkstra ziet het al aan hun reactie: als die kwebbels openstaan, komt er weinig werk meer uit hun handen.

De dames rollen met hun ogen, trekken gepikeerd hun jas uit en zoeken emmers en de moppen op.

Veel later dan gepland fietsen ze richting het kermisterrein.

De vriendinnen hebben pech: het ringsteken is net afgelopen en de meeste wagens rijden het centrum al uit. Gearmd lopen ze door naar de kermis, waar het nu erg druk wordt. De meeste toeschouwers hebben dorst gekregen van het kijken naar het paardengebeuren in de felle zon en duiken massaal het café in. Overal is muziek en de mensen begroeten elkaar uitbundig.

‘Wat doen we: gaan we de kroeg in of eerst de kermis over?’ vraagt Famke.

‘Eerst de kermis over, natuurlijk,’ zegt Martje. ‘Kijk, daar loopt Arend Wiersma.’

‘Nee, hè?’ Famke trekt Martje mee tot achter de schiettent.

‘Ik dacht dat je hem leuk vond?’

‘Hou op, zeg. Ik vind hem enkel aardig, omdat hij zo vaak bij zijn oma op bezoek komt. Verder interesseert hij me niet; hij is zo’n opschepper.’

Ze gluurt om een hoek om te kijken of Arend er nog is. Hij is nergens meer te bekennen, dus slenteren ze verder om bij de kop van Jut te blijven staan. Een paar mannen doen hun uiterste best om de bel te raken en er stijgt gebrul op als iemand het redt. Opeens wordt er met een ruk aan Famkes haar getrokken. Boos draait ze zich om.

‘Hoi. Ben je er al lang?’ Arend kijkt haar met een warm, rood hoofd aan.

Famke verbergt haar ergernis achter een glimlach. ‘We zijn er net.’ Ze kijkt langs hem heen, op zoek naar zijn vriendengroep. ‘Ben je hier alleen?’

‘De jongens komen straks,’ zegt Arend. ‘Ik heb de hele dag vrij genomen. Je was niet bij het ringsteken. Dat was mooi, joh; de grond trilde helemaal als die paarden langs denderden. Ga je mee in de luchtschommel?’ Hij probeert haar hand te grijpen, maar ze weet hem handig te ontwijken. Ze kijkt naar de hoge attractie aan de rand van het kermisterrein. Alle bakjes zijn bezet en zwaaien hoog in de lucht heen en weer. Het zijn de jongens, die de schuitjes bedienen, terwijl de meisjes zich angstig aan de rand vasthouden. In een bakje, dat minder hoog gaat, zitten twee meisjes. Famke haalt haar schouders op; ze is eigenlijk nergens

bang voor, maar ze heeft wel last van hoogtevrees. En ze vertrouwt Arend niet helemaal; hij gaat vast heel hoog om indruk op haar te maken. ‘Misschien straks,’ zegt ze.

Voor Arend is haar halfslachtige antwoord bevestigend genoeg. Hij pakt haar arm vast en trekt haar achter zich aan door de mensenmassa. Onwillig laat ze zich meeslepen. Voor het kasahokje haalt hij zijn portemonnee tevoorschijn, bestelt twee kaartjes en knipoogt heimelijk naar Famke.

‘Hé, jij daar. Zakken!’ roept de kermisjongen, die de hendels bedient, naar een jongen, die wel erg hoog gaat met zijn schuitje. De branieschopper trekt zich er echter niets van aan en gaat nu zo hoog dat hij helemaal bovenin het tentzeil raakt. Beneden haalt de kermisjongen de hendel van het betreffende bakje over en remt het zo af. Vanuit de lucht wordt er gevloekt en gescholden.

Ook Arend staat zich op te winden. ‘Wat een eikel! Dat moet hij bij mij proberen. Die idioot snapt er geen bal van; het is juist de kunst om het dak te raken.’

‘Hij ging veel te hoog,’ zegt Famke. ‘Als jij hetzelfde van plan bent, ga ik er niet eens in.’

‘Ben je bang?’ Spottend kijkt Arend haar aan.

‘Ik wil gewoon niet zo hoog.’

Een toeter schalt en alle schuitjes worden afgeremd. Lachend stappen de mensen uit. Arend rent naar een schuitje, waarvan hij denkt dat die het hoogst gaat, en schreeuwt: ‘Fam, schiet op!’

Ze aarzelt. Martje, die achter haar vriendin is komen staan, geeft haar een por in de rug. ‘Je laat je toch niet kennen?’

Famke stapt in en Arend doet zijn stinkende best om zo snel mogelijk op hoogte te komen. Famkes lange haren waaien op de wind mee en vanaf deze hoogte kan ze bijna het hele terrein overzien. Arend lacht en ze kan werkelijk onbekommerd teruglachen. Het schuitje naast hen gaat net even hoger dan zij. Het meisje, dat erin zit, moedigt haar vriendje flink aan.

‘Kan je niet hoger, slapjanus?’ schreeuwt de buurman Arend toe.

Arends gezicht wordt roder en hij laat hun schuitje nog hoger

gaan. Famke voelt haar maag in opstand komen. ‘Genoeg, Arend, het is genoeg!’

‘Houd je vast!’ roept Arend. Ze zijn nu op dezelfde hoogte als het bakje naast hen.

Famkes klamme handen glijden bijna van de zijstangen af. Haar maag draait en het voelt alsof ze moet spugen. ‘Arend, stop!’

Arend lijkt haar niet te horen. Uitdarend kijkt hij naar de jongen in het bakje naast hen. Ze raken nu het zeil en Arend slaakt een indianenkreet. Famke knijpt haar ogen stijf dicht. Plots minderen ze echter vaart en vervolgens zakt hun bakje snel. De kermisjongen heeft de rem erop gezet. Arend is woest en begint als een idioot weer op te geven. Al gauw bereiken ze dezelfde hoogte. Andermaal gaat de rem erop en nu blijvend. Stijgen lukt niet meer. Terwijl de rest lekker door schommelt, staat hun bakje muurvast. Nijdig springt Arend eruit om verhaal te halen bij de kermisjongen. Famke stapt ook uit. Ze trilt over haar hele lichaam. Haar ogen zoeken Martje, die hier ergens moet staan. Twee meter verderop foetert Arend de kermisjongen uit, maar die is niet onder de indruk van het getier. Met een grijns op zijn gezicht laat hij de branieschopper rustig uitrazen. Omdat de kermisjongen zeker een kop groter is, durft Arend niet met hem op de vuist te gaan en hij loopt mopperend weg, zonder zich nog om Famke te bekommeren. Dan schalt de toeter en alle bakjes worden afgeremd. Ook dit rondje is voorbij.

Terwijl iedereen uitstapt, komt de kermisjongen naar haar toe. ‘Gaat het weer een beetje?’

Famke knikt. De jongen heeft een vriendelijk gezicht. Hij is stevig gebouwd, maar zeker niet dik. Geen wonder dat Arend de aftocht blies.

De kermisjongen steekt zijn hand uit. ‘Ik ben Douwe.’

Ze pakt zijn hand en zegt wat verlegen: ‘Famke. En bedankt dat je me redde.’

Douwe grinnikt. ‘Die eikel verdient geen meisje.’

‘Ik ben zijn meisje niet.’

‘Douwe, we draaien weer!’ Een vrouw met ravenzwart haar

en grote, gouden oorringen steekt haar hoofd uit het kassahokje.

‘Is dat je moeder?’ vraagt Famke.

Douwe lacht. ‘Nee, ik werk voor deze familie. Sorry, ik moet weer aan de slag.’ Even trekt hij een quasisip gezicht, maar dan springt hij over het hek en staat weer bij de hendels. Martje steekt haar arm door die van Famke en kijkt haar vriendin glunderend aan.

‘Waar was je nou?’ vraagt Famke.

‘Je raadt het nooit. Ik zat in de zweefmolen met Kees Bergsma!’ Martjes ogen stralen.

‘Echt?’ Martje is verliefd op Kees, maar hij is onbereikbaar; hij heeft verkerking met een akelig knap meisje, dus Martje heeft geen schijn van kans. ‘Was hij alleen?’

‘Zijn vriendin komt aan het einde van de middag, want ze kon geen vrij krijgen.’

‘Had jij even mazzel.’

‘O, Fam, zal ik hem ooit kunnen vergeten?’ Ze trekt Famke mee.

Snel draait Famke zich om en roept: ‘Dag, Douwe! Nogmaals bedankt, hoor!’

Lachend steekt Douwe zijn hand op. ‘Kom je vanavond weer?’

‘Ik denk niet dat ik mag,’ roept ze terug. ‘Nou, dag!’

Ze ziet niet de peinzende blik van de kermisjongen in haar richting.

Als ze langs de zweefmolen lopen, zien ze Arend met een ander meisje door de lucht vliegen. Hij hangt ver voorover uit zijn bakje en weet het stoeltje van het meisje voor hem steeds vast te grijpen. Het meisje gilt van plezier als Arend haar alle kanten op zwiept.

‘Zij liever dan ik,’ zegt Famke. ‘Eigenlijk ben ik maar een saai trien: ik durf niet hoog, ik word ziek van draaien en ik raak al opgewonden van een oliebol!’

Martje giert het uit. ‘Dan gaan we die kopen!’

De rest van de middag slenteren ze over de kermis. Maar waar

ze ook zijn, steeds dwalen Famkes ogen richting de luchtschommel.

Aan het einde van de middag lopen ze een stel vriendinnen tegen het lijf. ‘Gaan jullie mee het café in?’ vraagt er een.

Martje is direct voor, maar Famke twijfelt en zegt: ‘Ga jij maar; ik moet zo naar huis. Ik heb beloofd op tijd thuis te zijn.’

‘Vind je het echt niet erg?’ Twijfelend kijkt Martje haar aan.

Famke schudt haar hoofd. ‘Ga nou maar! Ik moet dat hele eind nog terugfietsen ook. Hier!’ Ze stopt Martje de overgebleven rijksdaalder in haar hand.

Met grote ogen kijkt Martje haar aan. ‘Dat hoeft toch niet?’

‘Niet zeuren, maar lopen!’ commandeert Famke. Uitgelaten vliegt Martje haar vriendin om de hals, geeft haar een zoen, die ergens op haar oor belandt, en sluit zich dan aan bij de horde.

Famke kijkt om zich heen. Ze kan maar beter meteen naar huis gaan; ze heeft hier niets meer te zoeken. Toch dwaalt haar blik opnieuw naar de luchtschommel. Ze wil nog één keer in die ogen kijken, nog één keer zijn stem horen en die lach op zijn gezicht zien. Iemand botst tegen haar op. Happend van een oliebol mompelt hij een excuus en loopt door. Ineens weet ze hoe ze het moet aanpakken. Van haar laatste centen koopt ze twee zakken olieballen: eentje voor thuis en een zak met drie ballen erin met lekker veel poedersuiker. Hoe zal hij reageren? Met knikkende knieën wandelt ze terug naar de luchtschommel en ze wacht vanaf een afstand tot het rondje voorbij is en de mensen uitstappen. Wanneer er nieuwe mensen instappen en de schommels weer in gang worden gezet, heeft Douwe even niets te doen en ze stapt op hem af. Met zijn armen over elkaar tegen het hek geleund, houdt hij toezicht. Famke gaat het trapje op en loopt naar hem toe.

‘Hier.’ Ze duwt de zak met de drie olieballen in zijn handen. ‘En nogmaals bedankt dat je me redde.’ Dan maakt ze dat ze wegkomt.

‘Mag ik vanavond nog een paar uurtjes naar de kermis?’ vraagt ze onder het eten.

Nienke, haar moeder, kijkt op. ‘Je bent vanmiddag al geweest!’
‘Maar ik wil vanavond ook nog even.’

‘Ben je betoeterd?’ zegt vader Willem. ‘We gaan er geen gewoonte van maken. Het is niet eens onze eigen kermis.’

‘Heb je soms met een vriendin afgesproken?’ informeert haar moeder.

‘Zoiets, ja,’ zegt Famke aarzelend.

‘Neem je dan weer een zak oliebollen mee?’ vraagt haar broer Bart.

Lachend kijkt ze hem aan. ‘Zoveel centen heb ik nou ook weer niet.’

‘En daarom blijft ze mooi thuis,’ beslist haar vader.

Na het eten loopt Famke naar achteren, waar hun tuin naadloos overgaat in de overdadige bloementuin van tante Ike. In de vele borders staat van alles in volle bloei. De bloemen moeten bijen lokken. Tante Ike wil biologische honing, dus er komt in het hele proces geen bestrijdingsmiddel aan te pas. Hier en daar staan tijm, salie en bieslook tussen de planten tegen de luizen. Famke vindt het heerlijk om tussen de bloembedden te wandelen. Haar moeder plukt vaak een flinke bos voor in een vaas op tafel. Er staan zoveel bloemen van zoveel verschillende soorten dat er regelmatig een boeket geplukt kan worden zonder er iets van te merken. Famke loopt door tot aan het einde, waar de hoge kastanjabomen de scheiding aangeven tussen het erf en het daarachter gelegen weiland van haar vader. Onder die bomen staan de bijenkasten van Sjors. Op een scheef bankje, gemaakt van een oude biels, zit de buurman naar zijn bijen te staren. Hij kijkt verrast op als hij Famke ziet.

‘Kijk ze eens vliegen, Fam.’ Hij klopt op het lege plekje naast hem en zegt: ‘Moet je horen: het is net alsof die nijvere bijtjes muziek maken. En kijk eens wat een prachtige vlinders overal fladderen. Het is hier net een paradijs.’

Glimlachend gaat Famke zitten en samen luisteren ze naar het gezoem van de in- en uitvliegende bijen.

‘Er is niks mooiers dan een bij,’ zegt Sjors glunderend. ‘Wist

je dat zo'n beestje wel één kilometer kan vliegen in twee minuten?'

Famke schudt haar hoofd. Ze wist het niet, maar op dit ogenblik interesseert het haar ook niet.

'Wist je dat een bij over vijf kilometer haar weg naar huis nog terug kan vinden?' vraagt Sjors weer.

Een beetje verveeld haalt Famke haar schouders op.

Sjors kijkt haar opmerkzaam aan. 'Zijn er problemen?'

'Ik wilde zo graag nog even naar de kermis,' zegt Famke zacht.

Sjors knikt begrijpend. 'Laat me raden: je vader was er niet voor te porren?'

Famke knikt.

'Is het vandaag de laatste dag of is er morgen ook nog kermis?'

'Morgen breken ze aan het einde van de dag op.'

'Dan ga je morgen toch nog een poosje?'

Ze kijkt hem aan. 'Dan moet ik meteen uit mijn werk gaan, want anders merken ze het.'

'Dat is het beste. Niets vragen, want dat is de goden verzoeken. En je moet maar zo denken: wat niet weet, wat niet deert. Als jij zo nog een paar leuke uurtjes weet te pakken, heb je die mooi in je zak zitten!'

Famke begint te stralen.

'Is daar soms iemand, die op jou wacht?' vist Sjors.

Ze lacht ontwijkend.

'In dat geval zou ik me door geen mens laten tegenhouden. Niets mooier dan de liefde, meidje! En je hebt er de leeftijd voor.'

'Ja, maar vader...'

'Schei uit! Die vader van jou is een onmogelijke man!'

Verbaasd kijkt Famke hem aan. 'Ik dacht dat jullie zulke goede vrienden waren?'

'Zijn we ook. De allerbeste! Ik ga voor hem door het vuur. Kom je aan Willem, dan kom je aan Sjors. Maar dat hij jou niet naar de kermis laat gaan, kan er bij mij niet in. Weet je wat ik denk?'

Vragend kijkt Famke hem aan.

‘Ik denk dat jouw vader een tikkeltje jaloers is.’

‘Vader? Jaloers?’

‘Jazeker! Hij is bang dat jij een leuke jongen tegen het lijf loopt en dat hij je kwijtraakt.’

Famke kleurt en slaat haar ogen neer.

Sjors glimlacht. ‘Is het een leuke knul?’

Famke knikt en kijkt dromerig voor zich uit.

Sjors slaakt een diepe zucht. ‘Ach, we weten er alles van, hè? De bloemetjes en de bijtjes...’

‘Maar wat als vader erachter komt? Dan zwaait er wat!’

‘De soep wordt nooit zo heet gegeten als hij wordt opgediend. En mocht Willem tegen jou tekeergaan, dan spring ik ertussen en verdedig ik je met gevaar voor eigen leven!’ Nu maakt hij een paar boksende bewegingen. In een opwelling slaat Famke haar armen om zijn hals en ze zoent hem op zijn stoppelige wang.

De volgende dag maakt Famke in het bejaardenhuis snel haar werk aan kant. Het spijt Martje verschrikkelijk, maar ze kan niet mee vandaag; ze moet op haar broertje passen. Voor de spiegel in de wc kamt Famke haar haren en bekijkt zichzelf goedkeurend. Ze weet dat ze er leuk uitziet.

Langzaam fietst ze even later naar het kermisterrein. Ze is nu toch wel zenuwachtig. In je eentje de kermis rondlopen, is heel wat anders dan samen met een vriendin. Ze hoopt niet dat ze Arend weer tegenkomt. Vandaag heeft ze niet veel te besteden en ze durft ook niet te lang te blijven. Over een paar weken is het kermis in Makkum en als vader erachter komt dat ze dit vandaag stiekem doet, mag ze misschien niet eens naar hun eigen kermis. Het enige wat ze wil, is Douwe zien en misschien een praatje met hem maken; dan is haar dag al goed. Ze zet haar fiets, net als de vorige dag, bij de kerk. Het is op het ogenblik niet zo druk als gisteren, maar omdat dit de laatste dag is, zal dat vanavond wel anders worden.

Ze is halverwege als ze Douwe ziet lopen. Ze versnelt haar pas om hem in te halen. Het laatste stukje moet ze rennen, want anders is hij al bij de luchtschommel.

‘Douwe!’

Verrast draait hij zich om. Er verschijnt een brede lach op zijn gezicht. ‘Famke!’

Hijgend staat ze voor hem en blaast een lok haar uit haar warme gezicht.

‘Ik heb gisteravond nog op je gewacht.’ Het klinkt niet verwijtend, maar wel een klein beetje teleurgesteld.

‘Ik mocht niet,’ zegt ze en ze trekt een sip gezicht.

Hij knikt begrijpend.

‘Heb je nu tijd, of ben je aan het werk?’ vraagt ze.

Vluchtig kijkt hij op zijn horloge en vervolgens naar het kassahokje, waar een paar klanten een kaartje kopen. ‘Teunis heeft er al vier uur op zitten, dus ik moet hem zo aflossen. Ik was op weg om te vragen of ze nog koffie willen. Wacht; blijf hier staan. Ik ben zo terug.’ Op een draf rent hij naar het kassahokje, steekt zijn hoofd om de deur en komt daarna weer haar richting uit. ‘Kom mee!’

Ze loopt achter hem aan en ze steken een weiland over, dat naast het kermisterrein ligt. Ze probeert haar stappen aan de zijne aan te passen, maar dat is onmogelijk. Hij pakt haar hand en trekt haar mee. Famkes hart slaat een slag over; het voelt alsof ze zweeft! Zo lijkt het net of ze zijn meisje is. Aan het einde van het weiland, in de schaduw van een rij dikke bomen, staan de woonwagens opgesteld. Tussen een paar palen is een waslijn gespannen, waaraan lakens wapperen. Bij een van de woonwagens ligt een hond aan een ketting. Zo gauw hij Douwe ziet, springt hij blaffend en kwispelend op. In het voorbijgaan krauwt Douwe hem over zijn kop.

Bij de laatste wagen loopt hij het trapje op en houdt de deur voor haar open. Zonder aarzelen gaat ze met hem mee naar binnen. Hij zet een ketel water op een gasstel, zet de koffiepote klaar en vult de filter met koffie. Intussen kijkt Famke nieuwsgierig rond. Ze is nog nooit in een woonwagen geweest. Het staat vol met meubels en tierelantijnen, en voor de ramen hangen popperige gordijnen. Ze vindt het niet mooi, maar het geheel doet wel gezellig aan. Toch is het klein en krap vergeleken bij de ruimte, die ze op de boerderij gewend is.

Douwe komt voor haar staan. ‘De olieballen waren lekker,’ zegt hij.

Famke kleurt. Haar hart bonst zo dat hij het wel moet horen. ‘Thuis vonden ze ze ook lekker,’ zegt ze, om toch maar iets te antwoorden.

‘Dan neem je straks toch weer een zak voor ze mee.’ Hij gaat dicht naast haar zitten.

‘Mijn vader weet niet dat ik hier ben,’ zegt ze. ‘Ik mocht eigenlijk niet meer, zie je.’

‘Maar je bent toch gekomen,’ zegt hij knipogend.

Haar vader moest haar zo zien zitten. Alleen met een jongen en dan ook nog in een woonwagen. Hij zou het besterven! Ze kijkt om zich heen. ‘Waar slaap jij? Ik zie nergens bedden.’

‘Zie je dat deurtje achterin? Daarachter is een slaapkamer. Het echtpaar, van wie de attracties zijn, slapen er. De werknemers slapen in de schiettenten; ik dus ook. Deze familie bezit een luchtschommel, twee schiettenten en een draaimolen. Als we ’s avonds sluiten, laten we de zeilen van de schiettenten neer. De matrassen en dekens liggen onder de toonbank en die leggen we dan op de houten vloer.’

Verbaasd kijkt ze hem aan. ‘Slapen jullie in de schiettent? Maar hebben jullie het dan niet koud?’

‘Daar raak je aan gewend,’ zegt hij lachend.

‘Kun je wel slapen met al dat lawaai?’

‘Ook daar raak je aan gewend. En een schiettent gaat wel als laatste dicht, hè? Overigens liggen alleen de mannen in de schiettenten; de vrouwen slapen in de woonwagens.’

Dit moet Famke even op zich in laten werken. ‘Wanneer vertrekken jullie?’

‘Vannacht. Meteen na het sluiten, breken we op. Die laatste dag is altijd een lange en de daaropvolgende nacht de kortste. Kermis houden is zwaar, maar een kermis draaien is nog veel zwaarder! En volgend weekend begint alles weer van voren af aan.’

‘Waar gaan jullie hierna naartoe?’

Hij denkt even na. ‘Wartena. Kom je daar weleens?’

Famke schudt haar hoofd. ‘Ik kom bijna nergens. Ik werk in de keuken van het bejaardenhuis hier in Bolsward, samen met mijn vriendin Margje, die hier gisteren ook was. Maar Sjors en tante Ike komen wel overal; zij verkopen honing op markten, en ook kaarsen, bijenwas, propolis en gedroogde kruiden.’

Douwe denkt na. ‘Volgens mij is er op maandag een kleine markt in Wartena. Misschien gaan die oom en tante daar ook heen; je zou met hen mee kunnen rijden.’

Ze zuigt haar lip naar binnen en overweegt zijn voorstel. ‘Ik kan het aan Sjors vragen,’ zegt ze aarzelend. ‘Maar dan moet ik me ziek melden op mijn werk en dat doe ik liever niet; zo zit ik niet in elkaar. Sorry.’

Hij knikt begrijpend en er valt een stilte. Een beetje ongemakkelijk zit ze voor zich uit te kijken. Toch raar: ze kon bijna niet wachten om hem weer te zien en nu ze eindelijk naast hem zit, weet ze niets te zeggen. Maar ze vindt hem erg leuk en ze voelt zich op haar gemak bij hem. Tersluiks kijkt ze naar zijn gezicht. Hij heeft een sympathiek gezicht, dik blond haar, dat bijna op zijn schouders valt. Geen doorsnee uiterlijk. Ze is onder de indruk van zijn zelfverzekerde houding, alsof hij alles en iedereen aan zijn laars lapt.

De fluitketel fluit en Douwe staat op om het water op de filter te gieten. Even later trekt de geur van verse koffie door het vertrek. Hij schenkt voor hen allebei een beker in en zet een schoteltje met twee gevulde koeken op het salontafeltje. Dan gaat hij weer naast haar zitten; nu nog dichterbij haar aan. Had ze net, toen ze van haar werk kwam, nog flinke trek, nu kan ze geen hap meer door haar keel krijgen. Ze staart naar de koek op het schoteltje.

‘Ze zijn kakelvers, hoor. Op het eten wordt hier niet beknibbeld.’ Hij houdt haar het schoteltje voor.

Zo’n traktatie is ze niet gewend, dus ze neemt toch maar. De koek smaakt heerlijk.

‘Mocht je kans zien om naar Wartena te komen, dan zal je me waarschijnlijk in de schiettent kunnen vinden,’ begint hij. ‘We draaien volgens een schema, dus de diensten wisselen constant.’

Dit is het tweede seizoen dat ik met deze familie optrek. De luchtschommel is nieuw dit jaar, maar ik sta het liefst bij de draaimolens. Toezicht houden is daar zo leuk. Vooral als je de bal met de kwast naar beneden laat zwaaien en al die kinderhandjes ziet graaien om de kwast eraf te trekken om zo een gratis rondje te winnen. In de schiettent moet je altijd op je hoede zijn, vooral 's avonds. Veel stelletjes komen het café uit om te vrijen of te schieten. Na genoeg drank zijn ze extra baldadig. Ze zwaaien het geweer alle kanten op en schieten in het wilde weg. Het zeil lijkt aan de bovenkant van de kraam wel een gatenkaas! De meesten willen een roos voor hun meisje schieten. Als dat niet lukt, maken ze ruzie en proberen ze de roos op een andere manier toch te pakken te krijgen.'

Famke luistert geboeid. Hij heeft zo'n fijne, warme stem. Het maakt eigenlijk niet uit wat hij zegt; ze kan wel uren naar hem blijven luisteren.

'Deze kermis is goed verlopen,' gaat Douwe verder. 'Er waren weinig incidenten, behalve gisteren dan met die ene vervelende gast en daarna met dat vriendje van jou. 's Avonds is de luchtschommel gesloten, omdat het dan te gevaarlijk is. Met drank op vallen bezoekers er makkelijk uit.'

'Arend is mijn vriend niet,' zegt Famke vinnig. 'Ik ken hem enkel, omdat hij bij zijn oma op bezoek komt in het bejaardenhuis.'

Douwe grijnst om haar felle reactie. 'We konden ons niet meer voor Wolvega inschrijven, want die kermis zat al vol. Maar goed ook, want anders was ik jou niet tegengekomen!' Hij slaat zijn arm om haar schouders en drukt haar even tegen zich aan. Het goudkleurige klokje onder de stolp slaat vijf uur. Douwe springt op. 'Sorry, Famke, ik moet mijn collega's de koffie gaan brengen en mijn dienst begint ook. Het zijn aardige lui, maar maak ze niet kwaad.' Hij staat op en giet de inhoud van de koffiepot over in een thermoskan. Samen lopen ze terug naar het kermisterrein, en weer pakt hij haar hand vast. Een paar meter voor de luchtschommel blijft hij staan.

'Ik ga naar huis,' zegt Famke.

Hij knikt en staat wat onhandig met de koffiekkan te zwaaien. 'Leuk dat je langskwam. Mag ik je adres? Dan kan ik je schrijven, want morgen ben ik weg.'

Ze ratelt haar gegevens op.

Hij zet de kan op de grond en klopt op zijn zakken, maar hij heeft geen pen en papier bij zich.

'Ik schrijf het zo wel op.'

'Nou, dag.' Verlegen slaat ze haar ogen neer.

Voor ze zich kan omdraaien pakt hij haar vast, trekt haar naar zich toe en kust haar op haar mond. Dan houdt hij haar iets van zich af en kijkt hij haar dwingend aan. 'We zien elkaar snel weer, hè? Beloofd?'

Ze knikt en zielsgelukkig loopt ze terug naar haar fiets.

Famke valt als een blok voor een kermisknecht

De jonge, mooie Famke wordt tijdens de kermis in Bolsward stapelverliefd op Douwe. Hij werkt voor een kermisexploitant en staat de ene keer bij de luchtschommel en de andere keer bij een van de schiettenten of de draaimolen. Ze spreken af elkaar zo veel mogelijk te zien. Haar ouders moeten daar echter niets van weten en verbieden de omgang. Famke trekt zich daar niets van aan. Zij reist Douwe achterna, geholpen door haar vroegere buurman Sjors. Maar dan komt ze tot een schokkende ontdekking waardoor van hun liefde geen sprake kan zijn.



Famke is een zijdelings vervolg op **Mary Schoons** roman *De liefde achterna*, waarin Famkes vader Willem de hoofdrol speelde. De auteur heeft een hang naar knotsgekke roadtrips, zo lijkt het, want ook nu weer gaat het verhaal het halve land door. Heerlijk om te lezen!

‘Wat een heerlijk boek!’

– reactie op Hebban.nl

Z&K



ISBN 978 94 0191 109 2 NUR 344



www.zomerenkeuning.nl